

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	13
--------------------	----

Część pierwsza

Rozdział I. ADMINISTRACJA I PRAWO ADMINISTRACYJNE	21
1. Określenie administracji	21
2. Płaszczyzny działania administracji	23
3. Sfery działania administracji	24
4. Określenie prawa administracyjnego	25
5. Podział wewnętrzny prawa administracyjnego	30
5.1. Prawo ustrojowe	30
5.2. Prawo materialne	30
5.3. Prawo procesowe (proceduralne, formalne)	31
6. Rozgraniczenie między prawem administracyjnym a innymi gałęziami prawa	32
7. Podstawowe pojęcia teoretyczne w prawie administracyjnym	33
7.1. Nadzór, kontrola, kierownictwo	33
7.2. Koordynacja	35
7.3. Centralizacja i decentralizacja administracji	35
7.4. Pojęcie i rodzaje organów administracji	37
Rozdział II. STOSUNEK ADMINISTRACYJNOPRAWNY	40
1. Pojęcie stosunku administracyjnoprawnego	40
2. Cechy stosunku administracyjnoprawnego	41
3. Elementy stosunku administracyjnoprawnego	42
4. Sposoby nawiązania stosunku administracyjnoprawnego	43
5. Rodzaje stosunków administracyjnoprawnych	44
Rozdział III. ŹRÓDŁA PRAWA ADMINISTRACYJNEGO	46
1. Uwagi ogólne	46
2. Źródła powszechnie obowiązującego prawa	49

2.1. Konstytucja	49
2.2. Ustawy	49
2.3. Ratyfikowane umowy międzynarodowe	50
2.4. Rozporządzenia	51
2.5. Akty prawa miejscowego	53
3. Wewnętrzne źródła prawa	56
4. Źródła prawa wspólnotowego	57
5. Ogłaszanie aktów normatywnych	60
6. Nieformalne źródła prawa	62

Rozdział IV. PODSTAWOWE ZASADY PRAWA ADMINISTRACYJNEGO I ADMINISTRACJI

65

1. Zagadnienia teoretyczne zasad prawnych	65
2. Funkcje i rodzaje zasad	68
2.1. Zasada praworządności	69
2.2. Zasada demokratyzmu	71
2.3. Zasada subsydiarności (pomocniczości)	71
2.4. Zasada udziału obywateli w administrowaniu	72
2.5. Zasady współżycia społecznego	73
2.6. Zasada jawności działań administracji	73
2.7. Zasada kompetencyjności	75
2.8. Zasada efektywności	76
2.9. Inne zasady występujące w prawie administracyjnym i działaniach administracji ...	78
3. Uwagi końcowe	80

Rozdział V. PRAWNE FORMY DZIAŁANIA ADMINISTRACJI

82

1. Pojęcie i klasyfikacja prawnych form działania administracji	82
2. Akt normatywny	86
3. Akt administracyjny	88
4. Porozumienie administracyjne	101
5. Umowa cywilnoprawna	106
6. Ugoda	108
7. Inne prawne formy działania administracji	110

Rozdział VI. PODZIAŁY TERYTORIALNE PAŃSTWA

113

1. Istota podziału	113
2. Czynniki kształtujące podział terytorialny	114
3. Klasyfikacja podziałów terytorialnych	115
4. Reformy podziału terytorialnego państwa	117

Rozdział VII. ORGANY ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ I SAMORZĄDU TERYTORYALNEGO

126

1. Uwagi ogólne	126
2. Reformy centrum administracji rządowej	128
3. Naczelne organy administracji rządowej	135
3.1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	136
3.2. Rada Ministrów	138

3.3. Prezes Rady Ministrów	141
3.4. Ministrowie	143
3.5. Inne naczelne organy administracji rządowej	145
4. Centralne organy administracji rządowej	147
5. Kształtowanie się administracji terenowej	150
6. Administracja rządowa w województwie	155
6.1. Wojewoda	156
6.2. Zespółona administracja rządowa	159
6.3. Organy administracji niezespółonej	161
7. Samorząd terytorialny	163
7.1. Stan prawny	163
7.2. Pojęcie samorządu terytorialnego	164
7.3. Referendum lokalne i konsultacje	167
7.4. Samorząd gminny	171
7.4.1. Zadania gminy	171
7.4.2. Organy gminy	173
7.4.3. Jednostki pomocnicze gminy	179
7.4.4. Ponadgminne struktury samorządowe	181
7.4.5. Mienie gminne i gospodarka finansowa gmin	182
7.5. Samorząd powiatowy	184
7.5.1. Zakres działania i zadania powiatu	184
7.5.2. Organy powiatu	186
7.5.3. Mienie i finanse powiatu	191
7.5.4. Związki, stowarzyszenia i porozumienia powiatów	192
7.6. Samorząd województwa	192
7.6.1. Zakres działania	192
7.6.2. Organy samorządu województwa	193
7.6.3. Mienie i finanse samorządu wojewódzkiego	197
7.7. Samorządowe kolegia odwoławcze	197
7.8. Nadzór nad samorządem terytorialnym	198

Rozdział VIII. ADMINISTRACJA ZAKŁADÓW, PRZEDSIĘBIORSTW, ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH I PODMIOTÓW PRYWATNYCH

206

1. Uwagi ogólne	206
2. Zakłady administracyjne	209
3. Przedsiębiorstwa państwowe	212
4. Organizacje społeczne wykonujące funkcje z zakresu administracji publicznej	214
5. Podmioty prywatne wykonujące funkcje administracji	215

Rozdział IX. PRACOWNICY ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ I SAMORZĄDU TERYTORYALNEGO

216

1. Powstawanie korpusu urzędniczego	216
2. Urzędnicy państwowi i pracownicy samorządowi w II Rzeczypospolitej	217
3. Zmiany ustawodawstwa po drugiej wojnie światowej	221
4. Pracownicy administracji publicznej według obowiązujących rozwiązań prawnych	223
4.1. Urzędnicy państwowi	223
4.2. Korpus służby cywilnej	227
4.3. Pracownicy samorządowi	233

5. Istota prawa urzędniczego	237
6. Europejski Kodeks Dobrej Administracji	242
Rozdział X. KONTROLA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ	246
1. Pojęcie kontroli administracji	246
2. Zadania i rodzaje kontroli	247
3. Kontrola administracji wykonywana przez organy państwowe	250
3.1. Kontrola parlamentarna	250
3.2. Kontrola Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej	250
3.3. Kontrola Najwyższej Izby Kontroli	251
3.4. Rzecznik Praw Obywatelskich	251
3.5. Generalny Inspektor Danych Osobowych	255
3.6. Kontrola prokuratorska	256
3.7. Państwowa Inspekcja Pracy	257
4. Kontrola sądowa administracji	257
4.1. Sądy administracyjne	259
4.2. Sądy powszechne i szczególne	268
4.3. Trybunał Konstytucyjny	269
4.4. Trybunał Stanu	270
5. Kontrola wewnątrzadministracyjna	271
5.1. Kontrola resortowa	271
5.2. Kontrola instancyjna	271
5.3. Kontrola międzyresortowa	272
6. Inne formy kontroli administracji	273
6.1. Kontrola regionalnych izb obrachunkowych	273
6.2. Kontrola społeczna	274

Część druga

Rozdział XI. POSTĘPOWANIE ADMINISTRACYJNE	277
1. Uwagi ogólne	277
2. Postępowanie administracyjne ogólne	280
2.1. Zasady postępowania administracyjnego	280
2.2. Organy prowadzące postępowanie	288
2.3. Strony i uczestnicy postępowania	290
2.4. Przebieg postępowania	291
2.5. Załatwianie spraw	295
2.6. Kontrola rozstrzygnięć w postępowaniu administracyjnym	295
3. Postępowanie w sprawach skarg i wniosków	296
3.1. Geneza rozwoju instytucji skarg i wniosków	296
3.2. Charakterystyka skarg i wniosków	297
3.3. Rozpatrywanie skarg i wniosków	298
3.4. Kontrola i nadzór nad załatwianiem skarg i wniosków	300
4. Postępowanie w sprawach podatkowych	301
4.1. Organy podatkowe	301
4.2. Zasady ogólne postępowania podatkowego	302
4.3. Strony postępowania	302
4.4. Załatwianie spraw	303
4.5. Przebieg postępowania	303

5. Postępowanie wywłaszczeniowe	304
5.1. Pojęcie i cel wywłaszczenia	304
5.2. Wszczęcie postępowania	307
5.3. Decyzja wywłaszczeniowa	307
5.4. Odszkodowanie za wywłączoną nieruchomość	309
5.5. Zwrot wywłaszczonej nieruchomości	310
5.6. Szczególny tryb wywłaszczenia	311
6. Postępowanie egzekucyjne w administracji	312
6.1. Zasady postępowania	312
6.2. Podmioty postępowania egzekucyjnego	315
6.3. Przedmiot postępowania egzekucyjnego	318
6.4. Tok postępowania	319
6.5. Środki egzekucyjne	320
6.6. Środki prawne w postępowaniu egzekucyjnym	326
6.7. Zbieg egzekucji	327
6.8. Postępowanie zabezpieczające	327

Część trzecia

Rozdział XII. ADMINISTRACJA FINANSÓW I SKARB PAŃSTWA 331

1. Uwagi ogólne	331
2. Gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa	332
2.1. Uprawnienia ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa	332
2.2. Prywatyzacja i komercjalizacja przedsiębiorstw państwowych	333
2.3. Narodowe fundusze inwestycyjne	334
3. Finanse publiczne i instytucje finansowe	334
3.1. Uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych	334
3.2. Kontrola skarbową i administracja celna	334
3.3. Publiczny obrót papierami wartościowymi i fundusze powiernicze	338
3.4. Narodowy Bank Polski i inne banki	339
3.5. Zakłady ubezpieczeń	340

Rozdział XIII. GOSPODARKA, GOSPODARKA MORSKA, GOSPODARKA WODNA, TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ 343

1. Uwagi ogólne	343
2. Prawo energetyczne	344
3. Komitet Integracji Europejskiej	345
4. Prowadzenie działalności gospodarczej	345
5. Przeciwdziałanie praktykom ograniczającym konkurencję i ochrona interesów konsumentów	347
6. Gospodarka morska	348
7. Gospodarka wodna	350
8. Transport	352
9. Poczta i telekomunikacja	359

Rozdział XIV. OCHRONA ŚRODOWISKA, ROLNICTWO I ROZWÓJ WSI 362

1. Uwagi ogólne	362
2. Ochrona środowiska	363
2.1. Źródła prawa	363

2.2. Kierunki ochrony środowiska	365
2.3. Kierunki ochrony przyrody	367
2.4. Ochrona lasów	370
2.5. Łowiectwo	372
2.6. Odpady	373
3. Rolnictwo	375
3.1. Źródła prawa	375
3.2. Izby rolnicze i związki zawodowe rolników	376
3.3. Ochrona zwierząt	376
3.4. Nasiennictwo i ochrona roślin uprawnych	378
3.5. Agencja Rynku Rolnego i Agencja Nieruchomości Rolnych	379
4. Rozwój wsi	380
4.1. Ochrona gruntów rolnych	380
4.2. Scalanie gruntów	380
4.3. Ubezpieczenia społeczne rolników	381
Rozdział XV. ADMINISTRACJA SPRAW WEWNĘTRZNYCH	383
1. Uwagi ogólne	383
2. Bezpieczeństwo i porządek publiczny	384
3. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencja Wywiadu	386
4. Policja	387
5. Biuro Ochrony Rządu	393
6. Straż Graniczna	394
7. Ochrona przeciwpożarowa	397
8. Wewnętrzne służby ochrony osób i mienia	399
9. Bezpieczeństwo imprez masowych	400
10. Katastrofy naturalne i inne zdarzenia zagrażające bezpieczeństwu publicznemu	403
11. Obywatelstwo	405
11.1. Pojęcie obywatelstwa	405
11.2. Nabycie obywatelstwa polskiego	406
11.3. Utrata obywatelstwa polskiego	410
12. Cudzoziemcy	411
13. Ochrona informacji niejawnych	420
Rozdział XVI. ADMINISTRACJA OBRONY NARODOWEJ	422
1. Uwagi ogólne	422
2. Organy właściwe w sprawach obrony narodowej	423
2.1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	423
2.2. Biuro Bezpieczeństwa Narodowego	424
2.3. Minister Obrony Narodowej	425
2.4. Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego	426
2.5. Żandarmeria Wojskowa	426
2.6. Wojskowe Służby Informacyjne	426
2.7. Kadra zawodowa Sił Zbrojnych RP	427
3. Administracja rezerw osobowych	428
3.1. Rejestracja i pobór	429
3.2. Ewidencja osób podlegających obowiązkowi służby wojskowej	430
4. Świadczenia na rzecz obrony kraju	430
5. Obrona cywilna kraju	432

Rozdział XVII. ADMINISTRACJA WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI	433	
1. Uwagi ogólne	433	
Rozdział XVII. ADMINISTRACJA WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI	433	
1. Uwagi ogólne	433	Rozdział
2. Minister właściwy do spraw sprawiedliwości	434	1. Uwagi ogólne
3. Najwyższy	434	2. Minister właściwy do spraw sprawiedliwości
4. Rada Sądownictwa	435	3. Sąd
5. Prokuratura powszechna	436	4. Kraj
6. Prokuratura	438	5. Sądy
7. Sędziowie sędziów i prokuratury	439	6. Prok
8. Prokuratura	440	7. Prac
9. Służba Więzienna	440	8. Adw
		9. Służ
Rozdział XVIII. ADMINISTRACJA SPRAW ZAGRANICZNYCH	442	Rozdział
1. Uwagi ogólne	442	1. Uwagi ogólne
2. Organy wykonujące zadania z zakresu administracji spraw zagranicznych	443	2. Orga
3. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	443	2.1.
4. Minister właściwy do spraw zagranicznych	443	2.2.
5. Organy działające za granicą	445	2.3.
6. Służba zagraniczna	447	3. Służ
Rozdział XIX. ADMINISTRACJA ZDROWIA, PRACY I ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	449	Rozdział
1. Uwagi ogólne	449	1. Uwagi
2. Administracja zdrowia	450	2. Adm
3. Walka z nadużyciami alkoholu i narkotykami	455	3. Prze
4. Administracja pracy	457	4. Adm
5. Ochrona społeczna i zabezpieczenie społeczne	460	5. Pom
Rozdział XX. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	464	Rozdział
1. Uwagi ogólne	464	1. Uwagi
2. Ochrona dóbr kultury	464	2. Och
3. Organizowanie i prowadzenie działalności kulturalnej	467	3. Orga
4. Muzea	468	4. Muz
5. Biblioteki	469	5. Dzia
Rozdział XXI. OŚWIATA I SZKOLNICTWO WYŻSZE	470	Rozdział
1. System oświaty	470	1. Syst
2. Szkolnictwo wyższe	472	2. Szko
3. Akademia Nauk i jednostki badawczo-rozwojowe	475	3. Pol
Rozdział XXII. KULTURA FIZYCZNA I TURYSTYKA	477	Rozdział
1. Uwagi ogólne	477	1. Uwagi

Rozdział XXIII. ADMINISTRACJA PUBLICZNA, BUDOWNICTWO, GOSPODARKA PRZESTRZENNA I MIESZKANIOWA	483
1. Uwagi ogólne	483
2. Ewidencja ludności	484
3. Dowody osobiste	487
4. Paszporty	489
5. Imię i nazwisko	492
6. Akta stanu cywilnego	496
6.1. Rejestracja urodzenia	498
6.2. Rejestracja aktu małżeństwa	500
6.3. Rejestracja zgonu	502
7. Ordery i odznaczenia	503
8. Stowarzyszenia	506
9. Zgromadzenia	510
10. Partie polityczne	514
11. Zbiórki publiczne	515
12. Budownictwo	516
13. Geodezja i kartografia	518
14. Gospodarka nieruchomościami	518
14. Planowanie przestrzenne i ogródki działkowe	519
INDEKS RZECZOWY	521